

het Schip

het Schip

Jurjen Keessen

© Jurjen Keessen, 2018

ISBN 9789402172430

Omslag: ms Caledonia, foto Eric Koch, Nationaal Archief

Het voorschip aarzelde. Blijven staan of, welke kant op vallen? Het stond met de boeg recht omhoog hoog in de lucht en even was het doodstil. Hoe lang kan het geduurd hebben? De shtoedent klemde zich heel in de hoogte vast aan de verschansing, zijn voeten op een bolder, en keek uit over een groot deel van de stad: de oude pakhuizen van de Eilanden, het silogebouw en het IJ, de net tewater gelaten tanker en alle schepen, de scheepswerf aan de overkant, de Shelltoren en heel in de verte, heel klein in de weilanden voorbij de stad, de stompe toren van Ransdorp. Alles haarscherp afgetekend in de winterzon. Een meeuw vloog langs en riep iets. Toen barste de kakafonie weer los van scheurend staal, gegil, geschreeuw, brekende en vallende scheepsonderdelen, stoeltjes, mensen, kabels en kettingen, loeiende scheepstoeters en steeds luider het razende, opspuitende water. Het schip had z'n weg gevonden en viel voorover en schuin opzij en de shtoedent zag het water komen, steeds sneller en hoe het even opzij week voor de massa van het schip, maar er zich toen overheen boog en het, en hem, alle andere geluid en het zonlicht plotseling uitsluitend, overweldigde en opnam.

Zijn bijnaam, 'de shtoedent', had hij direct toen hij op het schip aankwam gekregen. "Hé, Shtoedent, wat kommst de doen?" had een kleine, gezette man met een rode baard, een trui en een schipperspet hem toegeroepen toen hij, wat onzeker over waar hij moest zijn en hoe het gaan zou, de loopplank was opgelopen. "Nou ja, eh, wonen." "Aha, dann moet jai bai de maisjes zain". En die hadden hem dan vervolgens zijn hutnummers en sleutels gegeven (want hij kreeg twee hutjes die zo klein waren dat ze bij Studentenhuisvesting vonden dat je er wel twee van mocht hebben) en gewezen waar dat ergens was. Ze hadden hem ook verteld dat hij zonet de beheerder van het schip had ontmoet, een voorrecht dat niet iedereen gegeven was, omdat die zich meestal boven op de brug in afzondering met zijn eigen dingetjes bezighield. Ze vertelden er niet bij wat die waren. Wel dat hij liever de Schipper genoemd werd, of nog liever Der Alte, omdat hij een Zwitser was en ook nooit had gedacht dat hij het nog eens tot kapitein van een oceaanstomer zou brengen – al was het er dan ook één die vastgekluiserd aan de kade zonder schroef lag weg te roesten. "Hé, Shtoedent!" riepen ze hem na toen hij op weg ging om zijn hutjes te zoeken, "je moest rechtsaf, niet links; en als je dan nog een stukje doorloopt kom je bij de bar; zien we je daar straks misschien nog wel." Dus die naam was blijven hangen. Het was wel een beetje raar om op een studentenschip één bewoner nu speciaal 'de student' te noemen, maar anderzijds was niet iedereen die er woonde of was ook inderdaad student, en studeerden degenen die het wel waren lang niet allemaal echt. Dus zo gek was het misschien ook weer niet.

De bar was de oude scheepsbar, niet heel groot – hoewel je er op een goeie avond best een man of vijftig in kon persen – met de oude houten toog en een rijtje barkrukken. Hij lag helemaal binnenin het schip dus je had er geen uitzicht over de stad of het water. Maar daar kwam daar ook niemand voor. Toen hij er die eerste middag binnenstapte waren er maar een paar klanten. "Ha, Shtoedent". "Ha, maisjes". Eén van de baliemeisjes zat op een kruk, de andere leunde tegen de bar. Jong en zelfverzekerd; een jaar of twee ouder dan hij. Ze bekeken hem nog eens goed. "Nou, dat gaat best, toch?" de één; "ach jij ..." haalde de ander haar schouders op. "Eh, willen jullie wat drinken?" "Nee, jij bent nieuw. Deze keer betalen wij." Maar de barman was aan het andere eind van de tap glazen aan het spoelen, dus de shtoedent luidde maar eens de glimmende koperen scheepsbel die daar hing – ook om eens te horen hoe dat klonk. "Nee, niet doen!" riepen de meisjes nog, maar het werkte wel. De barman kwam naar hen toe, een man van tegen de dertig met een blonde baard. Hij keek de student met een glimlachje aan en vroeg "een rondje voor de hele zaak?" "Nee Willem, hij is nieuw en hij weet nog niet hoe het werkt." "O, nou, voor deze keer dan. Maar dan weet-ie 't nu dus," en in de richting van de andere aanwezigen die hoopvol omkeken, "sorry, foutje, gaat niet door". "Drie pils graag, Willem, en doe ons maar een kleintje want we moeten zo weer naar de deur." "Hé, ik ben Tine." "Heleen. En jij was...?". "Jo." "Jo?" "Ja, nou ja, eigenlijk Jonas dus, maar ..." "We noemen je wel Shtoedent". "Willem moet je te vriend houden. Hij is tiendejaars, of zo, en hij kent hier alles en iedereen. En 't is een goeie pief, hij zal je niet belazeren." Willem bracht het bier en had ook een platenhoes bij zich. "Kijk," zei hij en liet de voorkant zien: de vier op het zebrapad, "de laatste van de Beatles, net uit. Kan trouwens ook best echt de laatste zijn. Ik zet 'm zo op." "McCartney loopt op blote voeten," zei Heleen, die de de hoes bekeek. "Ja, en hij loopt uit de pas met de anderen," zei Tine, "kijk maar, hij zet z'n rechtervoet vooruit en de anderen allemaal hun linker." "Hij is ook de enige die een sigaret heeft." "Denk je dat dat wat betekent?" vroeg Jo. Heleen haalde haar schouders op. "Wie zal 't zeggen," vond Tine. Even later klonken John, Paul, George en Ringo door de bar en de shtoedent wist toen nog niet dat hij ze al die tijd op het schip bijna onafgebroken zou horen, tot het allerlaatste ogenblik.

De meisjes dronken hun kleintjes pils vlot op, toen liet Heleen zich van haar kruk glijden, haar rokje geroutineerd nonchalant omlaag

houdend en even nonchalant haar hele benen showend. Ze hadden al lang gezien dat hij daar z'n ogen niet goed van weg kon houden en hadden er, toen hij weer even afgeleid was, al tegen elkaar om gelachen. Ze legde haar hand op zijn arm en zei "nou, tjuus, ze hebben ons weer nodig; we zien je nog wel." "Die twee moet je te vriend houden" zei Willem, "prima meiden. Kakkerlak," voegde hij eraan toe, omdat de student hem vragend aankeek toen hij achteloos met z'n duim een groot insect platdrukte dat net langs kwam hollen. O ja, jij bent nieuw. Ik kan het net zo goed laten. Er zijn er zoveel dat het niks uitmaakt of je er één dood maakt of niet. En 't went; eigenlijk zie ik ze niet eens meer. Welkom aan boord."

In de mensa leerde de shtoedent dan 's avonds Annette kennen. En Roosmarie. En even later Willie en verder in de loop van de tijd nog een heel stel mensen die elkaar daar min of meer regelmatig spraken en groepjes vormden. De mensa was een kale ruimte, diep in het schip, met lange houten tafels en banken. Het schip had geen eigen keuken en het eten werd er van buitenaf in grote ketels naartoe gebracht. Meestal was het nog warm als het werd opgeschept. En het was veel en goedkoop en waarschijnlijk ook niet slecht voor je, al smaakte het meestal ongeveer hetzelfde, wat het ook geacht werd te zijn. "Hallo, is er hier een plekje vrij?" Twee meisjes keken hem wat aarzelend aan toen hij achter z'n hutspot zat. Een lange en een wat kleinere, die er heel aardig uitzag. "Ja, natuurlijk." Ze aten even in stilte, toen schoven de meisjes hun bord halfvol weg. "Zo, dat lijkt me wel genoeg zo. 't Is voedzaam, zullen we maar zeggen." En tegen Jo "nou, jij kunt eten." Want hij had z'n bord intussen schoon leeg. Hij was er niet helemaal zeker van of die opmerking spottend of bewonderend bedoeld was. "Ach," zei hij en haalde z'n schouders op, "zijn jullie hier ook nieuw, of eh...?" Ze bleken net als hij diezelfde dag aangekomen te zijn. "Is 't goed als ik erbij kom zitten?" Een jongen met lang, krullend blond haar. "Wij zijn burens toch, geloof ik?" vroeg hij aan Jo. "Willie," stelde hij zich voor. "Jo." "Noemen ze jou niet de shtoedent? Ja, daar hadden die meisjes aan de balie het over toen ik m'n sleutel kwam halen." Toen gaf hij de beide meisjes een hand om zich ook aan hen voor te stellen. "Annette," de langste van de twee. "Roosmarie." "Jullie kennen mekaar?" "We weten nu in ieder geval hoe we heten." "Shtoedent is niet slecht, vond Roosmarie, "vind je 't goed